

Yolanda Wang és Jennifer Che: How Smart is a „Skilled Person in the Art”? (Mennyire okos egy „szakember”? Lexology, 2022. április 11.

Az alábbiakban azzal a kérdéssel foglalkozunk, mennyire okos egy „szakember” (a person skilled in the art).

Kezdjük egy találós kérdéssel: létezik-e olyan személy, aki elolvasott minden könyvet, minden folyóiratot, elvégzett minden ismert kísérletet, és ismeri a világ összes szabadalmi ügyét/perét?

A válasz?

Egy „a szakmában jártas személy” – a magyar szaknyelvben „szakember”.

Ezt a személyt „a szakmában jártas személy”-ként, „a szokásos szakértelemmel rendelkező személy”-ként, „avatott személy”-ként, „PHOSITA”-ként, „POS”-ként vagy egyszerűen „szakember”-ként ismerik. A szakember egy fiktív jogi személy, aki a szabadalmi törvényekben világszerte széles körben hivatkozási alapként szolgál a feltalálói tevékenység/nyilvánvalóság értékelésére. Ez a szakember a szabadalmi törvényekben is megjelenik az elégséges kitanítás meghatározásakor, és egyes jogrendszerekben a bitorlás értékelésénél.

Miként fentebb említettük, a „szakember” egy feltételezett személy, aki „jó” ismeretekkel és készségekkel rendelkezik egy szakmában, de lehet, hogy képtelen a kreativitásra. Más szavakkal, nem elég okos ahhoz, hogy zseni legyen, és nem elég tudatlan ahhoz, hogy laikus legyen. De mi a helyzet az intelligenciaszinttel? Vajon ez a szint az egyes joghatóságok szerint változik?

Íme egy összehasonlítás a „szakemberről” az Egyesült Államokban, Európában és Kínában.

USA

Az USA-ban a szakember „olyan hipotetikus személy, akiről feltételezhető, hogy a találmány időpontjában ismerte a vonatkozó szakterületet”. Ennek a személynek nem kell doktori szintű mérnöknek vagy tudósnak lennie, mert csak egy átlagos kreativitással rendelkező személy. Ez a hétköznapi kreatív személy képes több szabadalmat „mint egy kirakós játék darabjait” összekapcsolni, hogy új találmányt hozzon létre.

A szokásos szakértelem szintjének meghatározásakor figyelembe vehető tényezők lehetnek a következők: (A) a szakmában felmerülő problémák típusa; (B) az ilyen problémákra adott korábbi megoldások; (C) az újítások gyorsasága; (D) a technológia kifinomultsága; és (E) a területen tevékenykedő munkavállalók képzettségi szintje.

A szaktudás szintje változhat a kiszámítható területektől (villamos mérnökség) a kiszámíthatatlan területekig (biotechnológia), vagy a hagyományos iparágaktól (mezőgazdaság) a csúcstechnológiai iparágakig (távközlés).

A szabadalmi bejelentés benyújtása után közzétett hivatkozások továbbra is felhasználhatók a bejelentés időpontjában vagy annak közelében a szakember tudásszintjének bizonyítására.

Európa

Az Európai Szabadalmi Hivatal (ESZH) vizsgálati irányelvei szerint a szakember „vélelmezhetően az érintett műszaki területen jártas szakember, aki átlagos ismeretekkel és képességekkel rendelkezik”, és „tisztában van azzal, hogy mi volt az adott időpontban a szakmában a közismert, általános tudás”.

A szakemberről azt is vélelmezik, hogy hozzáférhetett mindenhez, ami a „technika állása”, különösen a kutatási jelentésben hivatkozott dokumentumokhoz, és rendelkezett a szóban forgó műszaki területen szokásos rutinmunkához és kísérletezéshez szükséges eszközökkel és képességekkel.

A szakembertől elvárható, hogy a szomszédos és általános műszaki területeken vagy akár távoli műszaki területeken is keressen javaslatokat, ha erre késztetik. Bár a szakember azonos képességi szinttel rendelkezik a feltalálói tevékenység és a kielégítő kinyilvánítás megítéléséhez, a képességi szint a kiszámítható területektől a kiszámíthatatlan területekig változik.

Továbbá a szakember azon képességét, hogy a tanításokat egy adott probléma megoldása érdekében kombinálja, a tanítások száma (általában nem több kettőnél) és a tanítások műszaki területeinek hasonlósága korlátozza.

Kína

Kínában a szakember a bejelentési nap előtt ismeri a műszaki tudományok egészét/a technika állását azon a műszaki területen, amelyhez a találmány tartozik. Képes továbbá az összes hagyományos kísérleti módszer alkalmazására, alkotóképességgel azonban nem rendelkezik. Ugyanakkor képes átugrani egy másik műszaki területre, ha a műszaki probléma erre késztetik. Így a kínai szakembernek a bejelentési nap előtt nincs szüksége közvetlen „tanításra” a technika korábbi szintjéről ahhoz, hogy megismerje a vonatkozó korábbi technika állását, az általános műszaki tudást, illetve a más műszaki területekről származó rutinszerű kísérleti eszközöket. Amíg a műszaki probléma motiválni képes, addig nincs szükség további tanításra.

A műszaki terület jellege nem befolyásolja a szakember tudásszintjét. Nem számít, hogy a terület gyorsan, lassan, kiszámíthatóan vagy kiszámíthatatlanul fejlődik-e; és az sem, hogy a jellegzetes szakember milyen végzettséggel rendelkezik. Egy gazdálkodó ugyanolyan okos és kreatív, mint egy PhD-fokozatú tudós, feltéve, hogy mindketten „a szakmában jártas személyek”.

Hogyan tekintenek az elbírálók a szakemberre?

A gyakorlatban a legtöbb szakember egyetért abban, hogy az ESZH „barátságos” a szabadalmi bejelentőkkel szemben a feltalálói tevékenység tekintetében. A nyilvánvaló kombinációkat kereső elbíráló számára meglehetősen korlátozó, ha valaki csak a legközelebbi technika jelenlegi állását kombinálhatja egy további hivatkozással (összesen kettővel). Mennyire más ez, mint az USA-ban, ahol 5-10 hivatkozást kombináló elutasítás nem ismeretlen! Aztán ott van Kína, ahol az elbíráló korlátlan számú hivatkozást kombinálhat, és aztán megkövetelheti, hogy a bejelentő meglepő adatokat nyújtson be az első pillantásra (*prima facie*) nyilvánvalóság esetének leküzdésére.

Bár az amerikai „szakember” rendelkezik bizonyos szintű „szokásos kreativitással”, az elbírálónak még mindig meg kell állapítania, hogy a technika állásához tartozó hivatkozások „kifejezetten vagy hallgatólagosan sugallják az igényelt találmányt”, azaz motivációt adnak a kombináláshoz, hogy megalapozzák a *prima facie* esetet.

Másrészt a kínai szakember inkább egy élő és lélegző szuperkönyvtárnak tűnik, amely képes ismerni az összes elérhető technika állását, és alkalmazni az összes rutinszerű kísérleti módszert bármilyen problémára, függetlenül a műszaki területtől. Nem követelmény, hogy a korábbi technika állásának vonatkozásai kifejezetten motiválják a kombinációt, bár úgy tűnik, hogy a közelmúltban frissített vizsgálati irányelvek a korábbi technika állása valamilyen „motivációjának” megkövetelése felé mozdulnak el annak elkerülése érdekében, hogy az elbírálók a reakció utólagos bölcsesség révén való ismeretét használják fel az elutasításhoz.

A közelmúltban bekövetkezett javulások ellenére a kínai szabadalmi bejelentőknek még mindig nehezebb dolguk van a szabadalmak igénypontjainak nyilvánvalóvá nyilvánításával szemben, ha az elbíráló rámutathat az „emberfeletti”, „mindentudó” szakemberre. Ezért erősen javasoljuk, hogy a lehető legtöbb alátámasztó adatot, különösen összehasonlítható adatokat nyújtsanak be, hogy legyőzzék ezeket a Kínában „könnyen bizonyítható”, *prima facie* kézenfekvőségi eseteket. Kínában még mindig a meglepő eredmények uralkodnak, de a feltalálói tevékenység hiányára alapozott elutasító határozatok többségét le lehet küzdeni.

Dr. Palágyi Tivadar